

Портна О. В.

КЛАСИФІКАЦІЯ СУКУПНОГО ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ КРАЇНИ

Метою статті є всебічне розкриття особливостей сукупного фінансового потенціалу країни через визначення ознак, які найкраще розкривають його сутність, функції, роль і місце в економіці, що можливо зробити за рахунок виділення його класифікаційних ознак. Аналізуючи наукові праці багатьох учених, було розглянуто різні підходи до класифікації фінансового потенціалу. У результаті дослідження визначено вектор теоретичних засад та домінуюча логіка класифікації сукупного фінансового потенціалу країни. Розкрито, що сутнісною основою класифікації сукупного фінансового потенціалу країни є його особливості та функції, які він виконує в економіці країни. Запропоновано авторську позицію щодо розмежування класифікаційних ознак сукупного фінансового потенціалу країни на основі його особливостей та функцій. Перспективою подальших досліджень у даному напрямі є розвиток таких наукових напрямів як формування та функціонування сукупного фінансового потенціалу країни з урахуванням наведеної класифікації, подальше використання класифікації задля обґрунтування управлінських рішень на основі результатів дослідження.

Ключові слова: фінансовий потенціал, сукупний фінансовий потенціал країни, класифікаційні ознаки

Бібл.: 8.

Портна Оксана Валентинівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент, кафедра економіки підприємств, Харківський інститут економіки ринкових відносин і менеджменту (вул. Маршала Батицького, 5, Харків, 61038, Україна)

Email: portna@biqmir.net

УДК 336.13.051

Портная О. В.

КЛАССИФИКАЦИЯ СОВОКУПНОГО ФИНАНСОВОГО ПОТЕНЦИАЛА СТРАНЫ

Целью статьи является всестороннее раскрытие особенностей совокупного финансового потенциала страны через определение признаков, которые наиболее полно раскрывают его сущность, функции, роль и место в экономике, что возможно сделать за счет выделения его классификационных признаков. Анализируя научные труды многих ученых, были рассмотрены различные подходы к классификации финансового потенциала. В результате исследования определен вектор теоретических основ и доминирующая логика классификации совокупного финансового потенциала страны. Раскрыто, что сущностной основой классификации совокупного финансового потенциала страны являются его особенности и функции, которые он выполняет в экономике страны. Предложена авторская позиция по разграничению классификационных признаков совокупного финансового потенциала страны на основе его особенностей и функций. Перспективой дальнейших исследований в данном направлении является развитие таких научных направлений как формирование и функционирование совокупного финансового потенциала страны с учетом приведенной классификации, дальнейшее использование классификации для обоснования управленческих решений на основе результатов исследования.

Ключевые слова: финансовый потенциал, совокупный финансовый потенциал страны, классификационные признаки

Библ.: 8.

Портная Оксана Валентиновна – кандидат экономических наук, доцент, доцент, кафедра экономики предприятий, Харьковский институт экономики рыночных отношений и менеджмента (ул. Маршала Батицкого, 5, Харьков, 61038, Украина)

Email: portna@biqmir.net

UDC336.13.051

Portna O. V.

CLASSIFICATION OF THE AGGREGATE FINANCIAL POTENTIAL OF A COUNTRY

The goal of the article is an all-sided demonstration of specific features of the aggregate financial potential of the country through identification of features, which reveal its essence, functions, role and place in economy to the biggest extent, which is possible to do by means of allocation of its classification features. Analysing scientific works of many scientists, the article considers various approaches to classification of the financial potential. In the result of the study the article identifies the vector of theoretical grounds and dominating logic of classification of the aggregate financial potential of a country. It shows that the essential basis of classification of the aggregate financial potential of a country are its specific features and functions, which it performs in the country's economy. The article offers the author's position on differentiation of classification features of the aggregate financial potential of a country on the basis of its specific features and functions. The prospect of further studies in this direction is development of such scientific directions as formation and functioning of the aggregate financial potential of a country with consideration of the provided classification and further use of the classification for justifying managerial decisions on the basis of the results of the study.

Key words: financial potential, aggregate financial potential of a country, classification features

Bibl.: 8.

Portna Oksana V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor, Department of Economics of Enterprises, Kharkiv Institute of Economics of Market Relations and Management (vul. Marshala Batytskogo, 5, Kharkiv, 61038, Ukraine)

Email: portna@biqmir.net

Вступ. Важливою проблемою для економіки будь-якої країни стає дослідження сутності, джерел формування, напрямів використання та обсягів накопичення її сукупного фінансового потенціалу. Це пов'язано з тим, що сукупний фінансовий потенціал країни виступає тією основою, на якій базуються розробка та реалізація позитивних тенден-

цій в економіці, визначення пріоритетних шляхів розвитку тощо. Тому останнім часом суттєво підвищується роль сукупного фінансового потенціалу країни, а його функціональне значення для розвитку та модернізації економіки та національного добробуту важко переоцінити. Тобто пріоритетними завданнями на сьогодні є стимулювання розви-

тку економіки країни в тому числі за рахунок об'єктивного формування, ефективного функціонування та зміцнення її сукупного фінансового потенціалу. Також роль сукупного фінансового потенціалу країни зростає разом із все виразнішим і більш значним розвитком фінансової економіки, фінансових відносин. Багатоаспектність поняття сукупного фінансового потенціалу країни визначає необхідність його відповідної класифікації залежно від тих особливостей, функцій та ознак, які йому притаманні. Ця проблематика залишається маловивченою у вітчизняній і зарубіжній літературі, проте значущість для теорії і практики сукупного фінансового потенціалу країни як основи забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку України безсумнівна, що зумовлює актуальність наукового пошуку.

Аналіз останніх досліджень. Дослідженню сутності та теоретичних основ багатосторонньої категорії «фінансовий потенціал» присвячено значну кількість наукових публікацій. Внесок у дослідження окремих питань цієї проблематики зробили такі вчені як В. В. Глущенко, Л. В. Лисяк, Ж. Г. Голодова, І. І. Чуницька, А. Б. Ахмедов, К. В. Іоненко, Т. В. Дороніна, С. С. Шумська, С. В. Зенченко, П. В. Комарецька, В. С. Свірський, В. Г. Боронос, Л. О. Герасимчук, М. А. Козоріз, Г. В. Возняк та багато інших.

Також значна увага приділяється дослідженню теоретичних і практичних аспектів класифікації фінансового потенціалу. У даний час існує багато теоретичних і методичних розробок, пов'язаних з оцінкою фінансового потенціалу окремих складових сукупного фінансового потенціалу країни та ефективності їх використання. Вирішенню окремих питань цієї проблеми присвячені роботи В. І. Бережного, А. М. Вдовиченка, К. В. Давискіної, С. І. Дорогунцова, Т. С. Клебанової, Г. В. Ковалевського, В. В. Максимова, Д. М. Стеценка, В. І. Торкатюка, М. Г. Чумаченка, Л. С. Шевченко, Л. М. Шутенка, Ю. А. Дорошенка, М. Пората, М. Портера, А. Маршалла, О. І. Татаркіна та багатьох інших.

Однак, розглядаючи окремі аспекти та різні сторони фінансового потенціалу, автори обмежуються фрагментарним зверненням до тих чи інших питань в контексті власних досліджень. Цілісних робіт, присвячених вивченню сукупного фінансового потенціалу країни як окремо взятого проблемного об'єкта дослідження з можливістю реалізації одержаних обґрунтованих положень, практично не існує. Попри значний інтерес науковців до питання «фінансового потенціалу» та значну чисельність авторських публікацій на дану тему, не вирішеними залишаються багато питань, пов'язаних з сукупним фінансовим потенціалом країни, а також з його класифікацією. У зв'язку з цим завдання дослідження полягає перш за все у розробці класифікації сукупного фінансового потенціалу країни відповідно до сучасних вимог, його функцій, ролі та місця в економіці (в тому числі задля посилення інформаційності для цілей всебічного аналізу, управління та контролю).

Мета статті. Всебічне розкриття особливостей сукупного фінансового потенціалу країни через визначення ознак, які найкраще розкривають його сутність, функції, роль і місце в економіці, що можливо зробити за рахунок визначення його класифікаційних ознак.

Виклад основного матеріалу. Кожний етап фінансово-економічного розвитку країни має свої проблеми, навколо яких об'єднуються основні наукові роздуми і вирішення яких, як в теоретичному, так і в практичному розумінні, стає необхідністю. Так, сьогодні сукупний фінансовий потенціал країни є однією із ключових характеристик усієї економічної системи країни. В економічній літературі досить активно використовується поняття «фінансовий потенціал», але як його зміст, так і класифікація багатьма науковцями пропонується по-різному. Причина такої ситуації полягає в тому, що поняття «фінансовий потенціал» характеризується складністю та багатоаспектністю. Незважаючи на те, що дослідження сутності категорії «сукупний фінансовий потенціал країни» у наукових публікаціях не достатньо виявлено, науковці широко користуються терміном «фінансовий потенціал» при характеристиці ступеня розвитку окремих суб'єктів господарювання, інституцій, регіонів, галузей, територій, держав і країн. Практично кожен дослідник обґрунтовує власні підходи до вибору класифікації фінансового потенціалу, повністю або частково використовуючи нагромаджений досвід з опрацьованих питань.

В економічній літературі фінансовий потенціал класифікується за різними ознаками, які в свою чергу залежать від мети формування та функціонування, складових, різновидів фінансового потенціалу тощо. Розглядаючи фінансовий потенціал підприємств, П. В. Комарецька запропонувала загальну класифікацію видів потенціалів в залежності від різних видів ознак, що об'єднує значну їх кількість [1, с. 12–13]. Але наведена класифікація є широко узагальненою та недостатньо розкриває особливості фінансового потенціалу. В багатьох дослідженнях поняття фінансового потенціалу ототожнюють з бюджетним, податковим та інвестиційним потенціалом тощо. Продовжуючи дослідження проблем фінансового потенціалу, а конкретно бюджетного потенціалу держави, В. В. Коновченко, спираючись на методикку П. В. Комарецької, запропонував загальну класифікацію фінансового потенціалу [2, с. 277; 3]. Зазначена класифікація містить такі види та деталізацію фінансового потенціалу: за рівнем абстрагованості (суспільства; економічний; духовного виробництва); залежно від рівня агрегованості оцінки (потенціал світового господарства; держави; галузевий; регіональний; територіальний; суб'єктів господарювання; домогосподарств); за спектром урахування можливостей (внутрішньосистемний; зовнішній (ринковий)); за сферами (державних фінансів; суб'єктів господарювання; домогосподарств); за функціональним призначенням (бюджетний; грошово-кредитний; інвестиційний); за мірою реалізації потенціалу (фактичний (досягнутий, реалізований); втрачений (нереалізований); перспективний (вектор розвитку)). Але запропонована класифікація стосується лише бюджетного потенціалу держави, що концентрує у собі фінансові ресурси та фінансові потоки бюджету, який, безумовно, є вагомим складовим сукупного фінансового потенціалу країни.

Дослідники теоретичних аспектів фінансового потенціалу регіону Л. О. Міронова та О. В. Моїсеєнко вважають, що ключовим поняттям для формулювання змісту категорії

«фінансовий потенціал» є саме «можливість», оскільки наявність фінансового потенціалу не обов'язково передбачає його реалізацію. Фінансовий потенціал як економічна категорія в сучасній науці розглядається з різних сторін, що і визначає підходи до його класифікації. Наприклад, з позиції права власності термін «фінансовий потенціал» розглядають як фінансовий потенціал держави, фінансовий потенціал регіону й фінансовий потенціал підприємства, а залежно від часу відтворення він буває накопичений та поточний [4, с. 142]. Отже, саме многогранність сутнісного прояву фінансового потенціалу, багатоаспектність його оцінки, складність здійснення регулювання, наявність внутрішніх і зовнішніх чинників щодо формування та використання фінансового потенціалу виправдовують різноманітність класифікацій, їх численні ознаки, які дозволяють більш гнучко здійснювати його розвиток в сучасних умовах.

Але, незважаючи на значні доробки у сфері визначення класифікаційних ознак групування фінансового потенціалу, багато науковців обмежуються лише окремими його аспектами, не беручи до уваги інші важливі моменти. Подібні підходи, вочевидь, дозволяють краще аргументувати точку зору конкретного дослідника, але, у той же час, дещо обмежують загальне розуміння ролі фінансового потенціалу як основи розвитку. Розглядаючи персональні фінанси у фінансовій системі держави Р. С. Єкшембієв досліджував особливості інвестиційного та ощадного процесів, виокремив такі моделі фінансової поведінки, як споживачі (ті, хто не має можливості виділяти частину доходу на заощадження); активні заощадники, які здатні сформувати заощадження; позичальники (мають заощадження й використовують залучені кошти); інвестори (мають великі у порівнянні з іншими доходи, що дозволяють їх вкласти в активи) [5, с. 283; 6]. Це підтверджує, що будь-яка класифікація пов'язується з певними рисами.

У своїй статті «Фінансовий потенціал України: методологія визначення та оцінки» С. С. Шумська досліджує деякі теоретико-практичні питання фінансового потенціалу країни, але не надає його класифікації. Вона зазначає, що аналіз фінансового потенціалу країни проведено незалежно від того, на які цілі ці ресурси можуть бути використані – просте чи розширене відтворення, споживчі потреби чи витрати на розвиток (економічне зростання) [7, с. 62].

Таким чином, дослідження авторських підходів свідчать, що класифікаційних ознак поділу фінансового потенціалу є чимало, фінансовий потенціал за формальними ознаками можна класифікувати по-різному залежно від мети, умов тощо. Узагальнюючи аналіз літературних джерел, можна підсумувати, що існуючі класифікації фінансового потенціалу відображають найбільш суттєві його ознаки, а при необхідності вони можуть бути поглиблені залежно від дослідницьких цілей. Але, відсутня єдність у виборі принципів для класифікації ускладнює вирішення багатьох питань теорії та практики фінансового потенціалу. Автори вносили свої ознаки, які, на їх думку, повно характеризують об'єкт, проте нам хотілося виділити ті ознаки, які найбільш повно розкривають зміст такої категорії як «сукупний фінансовий потенціал країни». Отже, загальноприйнятої класифікації сукупного фінансового потенціалу країни сьогодні немає. Відсутність класифікації сукупного фінан-

сового потенціалу країни є результатом слабкої теоретичної бази, в результаті чого не забезпечується єдиний підхід до проблем, що досліджуються. Це дезорієнтує та штучно стримує активне використання досягнень науки у практиці формування та функціонування сукупного фінансового потенціалу країни. Відповідно до цього доцільним видається розробка класифікації сукупного фінансового потенціалу країни відповідно до сучасних вимог щодо отримання інформації про формування та функціонування сукупного фінансового потенціалу країни. Такий підхід дасть змогу вирішити ряд проблемних питань, що пов'язані з отриманням неупередженої та достовірної інформації, пов'язаної з сукупним фінансовим потенціалом країни.

На сукупний фінансовий потенціал країни впливають багато чинників та складових. Беручи до уваги різні цілі та різне походження фінансового потенціалу окремих складових сукупного фінансового потенціалу країни, виникає потреба у класифікації останнього, яка узагальнить існуючі класифікації фінансового потенціалу його складових (суб'єктів економічної системи), розроблятиметься з огляду на потреби, наявність та здатність генерувати, мобілізувати, реалізовувати фінансові можливості з метою отримання позитивних результатів фінансово-економічної діяльності відповідних об'єктів: окремого суб'єкта господарювання, локальної економічної системи регіону та всієї країни. Така позиція поглиблює уявлення щодо впливу окремих складових на сукупний фінансовий потенціал країни як систему.

В плані задач дослідження теоретичний і практичний інтерес, на нашу думку, представляє загальна класифікація сукупного фінансового потенціалу країни за багатьма його ознаками. Повнота й обґрунтованість класифікації завжди визначалась критеріями, які застосовуються. Вибір критерію поділу обґрунтовується сутністю поняття, що класифікується, та функціями й особливостями, які притаманні сукупному фінансовому потенціалу країни. Головне в класифікації, щоб вона надавала необмежені можливості для розробки широкого кола проблем сукупного фінансового потенціалу країни.

Створюючи класифікаційні основи сукупного фінансового потенціалу країни, необхідно, перш за все, виходити з розуміння поглибленої розробки самої науки про сукупний фінансовий потенціал країни, її теорії та методології, запровадження і вдосконалення практики. Необхідно взяти до уваги, що класифікація сукупного фінансового потенціалу країни потрібна для: а) наукової розробки основ теорії; б) подальшого вдосконалення практики формування та функціонування сукупного фінансового потенціалу країни; в) підвищення ефективності та якості функціонування сукупного фінансового потенціалу країни.

Отже, основою формування та функціонування сукупного фінансового потенціалу країни є його економічно обґрунтована класифікація. У цьому контексті зусилля науковців і практиків спрямовуються на забезпечення формування класифікаційних ознак, які б розкривали досліджуване поняття із багатьох сторін. Правильною буде така класифікація сукупного фінансового потенціалу країни, яка є науковою базою для розробки та подальшого удоско-

налення всієї системи сукупного фінансового потенціалу країни, його формування та ефективного функціонування. Запропонована нами класифікація базується на таких ключових положеннях:

- базовою характеристикою сукупного фінансового потенціалу країни, як і будь-якого потенціалу, є «можливість», яка є гіпотетичною, тобто вона не обов'язково має бути мобілізована чи використана;
- метою функціонування сукупного фінансового потенціалу країни є просте та розширене відтворення (функціонування та розвиток) країни.

Підсумовуючи все вищезазначене, нами пропонується класифікація, яка, на нашу думку, є найбільш ефективною у використанні у процесі формування та функціонування сукупного фінансового потенціалу країни, і яка надасть якнайбільш повну інформацію про нього.

Одна з ознак, яка часто використовується для класифікації потенціалу взагалі, також може бути застосована і до сукупного фінансового потенціалу країни – це ступінь мобілізації. По ступеню мобілізації сукупний фінансовий потенціал може бути:

- мобілізований;
- не мобілізований.

Формування та функціонування сукупного фінансового потенціалу країни потребує в першу чергу фінансових ресурсів, що передбачає мобілізацію фінансових можливостей. Наявних фінансових ресурсів недостатньо для успішного соціально-економічного розвитку країни. Відтак забезпечення сталих темпів розвитку економіки значною мірою залежить від оцінки і максимальної мобілізації прихованої чи нереалізованої частини сукупного фінансового потенціалу країни та ефективного його використання.

На основі вищезазначеного можна переконатися, що принципово важливим критерієм класифікації є групування сукупного фінансового потенціалу за формою прояву. За формою прояву сукупний фінансовий потенціал є:

- формальним;
- реальним;

Будь-який вид потенціалу, в тому числі й сукупний фінансовий потенціал країни, визначається його реальними можливостями в тій чи іншій сфері соціально-економічної діяльності, причому не тільки реалізованими, а й нереалізованими з будь-яких причин. Тому вважаємо за доцільне поділяти сукупний фінансовий потенціал країни по ступеню реалізації на:

- нереалізований;
- реалізований

Таке групування сукупного фінансового потенціалу країни безумовно є, доцільним, оскільки допоможе виявити та реалізувати наявний і прихований фінансовий потенціал, що, в свою чергу, сприятиме підвищенню ефективності функціонування сукупного фінансового потенціалу країни, активізує його здатність генерувати фінансові ресурси, необхідні для успішного функціонування економіки країни. Також по ступеню активності сукупний фінансовий потенціал країни поділяється на:

- активний;
- пасивний.

Різниця між двома вищезазначеними критеріями, на нашу думку, полягає в тому, що реалізований та нереалізований сукупний фінансовий потенціал країни може аналізуватися за підсумками, а активний та пасивний – на будь-який момент часу. Спираючись та підтримуючи думку А. М. Вдовиченко [8, с. 16–18], зазначимо, що сукупність та взаємодія наявних фінансових ресурсів і невикористаних чи пасивних ресурсів становить сутність фінансового потенціалу. В аналітичному контексті дослідника повинен цікавити не лише обсяг фінансового потенціалу, але і його структура – співвідношення між реалізованою та нереалізованою, активною та пасивною складовими. Адекватною ціллю фінансової політики постає не тільки нарощення сукупного фінансового потенціалу країни, але і його якнайповніше використання, а також максимальне збільшення активної складової. Про повноту використання сукупного фінансового потенціалу країни можна судити, виходячи із співвідношень між активною та пасивною складовими, а про ефективність його використання – виходячи з впливу на динаміку ВВП. Розглядаючи дві категорії фінансових ресурсів (активні фінансові ресурси та пасивні фінансові ресурси): активними фінансовими ресурсами вважаються ті, що вже активно задіяні фінансовою системою країни, тобто є мобілізованими та реалізованими (реалізуються) для забезпечення економічного зростання; пасивними фінансовими ресурсами вважаються ті, що могли б використовуватись за умови повної мобілізації фінансового потенціалу. Тобто сукупний фінансовий потенціал країни визначається сукупністю фінансових ресурсів, що належать певним економічним суб'єктам і частина яких не використовується в силу суб'єктивних чи об'єктивних обставин, але може бути задіяна для фінансування економіки країни.

Сукупний фінансовий потенціал країни характеризується не тільки обсягами ресурсів та можливостей, а також цілями його реалізації. За цілями реалізації сукупний фінансовий потенціал країни може бути:

- стратегічної реалізації;
- тактичної.

Практична значущість наведеної класифікації полягає в тому, що саме в залежності від конкретного стану сукупного фінансового потенціалу країни на той чи інший проміжок часу в Україні мають вирішуватися конкретні стратегічні та тактичні завдання соціально-економічного розвитку. Тому в залежності від напрямів реалізації сукупний фінансовий потенціал країни поділяється на:

- економічний;
- соціальний.

Сукупний фінансовий потенціал країни може характеризуватися рівнем досягнення соціально-економічних цілей. Функціонування сукупного фінансового потенціалу країни повинно сприяти позитивному розвитку соціально-економічних процесів, але в практичній площині результати реалізації фінансового потенціалу бувають різні. Тому необхідно розглядати результати реалізації сукупного фінансового потенціалу країни, які можуть бути:

- позитивні;
- нейтральні;
- негативні.

Однією з задач ефективного функціонування сукупного фінансового потенціалу країни є оптимізація фінансових потоків з метою максимального збільшення позитивного фінансового результату та зростання. По динамічному критерію сукупний фінансовий потенціал країни може бути:

- стабільний;
- зростаючий;
- що зменшується.

Динаміка сукупного фінансового потенціалу країни залежить від фінансових результатів і можливостей його складових: реального сектора економіки, фінансово-кредитної системи, наповненості бюджетів всіх рівнів, фінансової спроможності населення тощо.

Визначені ознаки мають безпосередній вплив на сукупний фінансовий потенціал країни. Запропонована класифікація забезпечує формування реальної, повної та достовірної інформації про сукупний фінансовий потенціал країни.

Питання класифікації сукупного фінансового потенціалу країни потребує подальшого та більш глибокого дослідження через те, що від науково обґрунтованої класифікації і залежить правильне відображення формування та функціонування сукупного фінансового потенціалу країни. Саме економічно обґрунтована класифікація є основою та здійснюється для досягнення певних цілей і полягає у спроможності сформувати, ефективно реалізувати та накопичити сукупний фінансовий потенціал країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Комарецька П. В. Управління фінансовим потенціалом підприємств : дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / П. В. Комарецька. – К., 2007. – 229 с.
2. Коновченко В. В. Бюджетний потенціал держави: сутність та принципи формування / В. В. Коновченко // Фінансовий потенціал суб'єктів господарювання як чинник сталого розвитку ринкової економіки : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 1 лют. 2013 р., Харків. – Х., 2013. – С. 275–278.
3. Комарецька П. В. Управління фінансовим потенціалом підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / Комарецька Поліна Володимирівна. – Київ, 2006. – 21 с.
4. Міронова Л. О. Фінансовий потенціал регіону: теоретичний аспект [Текст] / Л. О. Міронова, О. В. Моїсеєнко // Вісник ДДФА: Економічні науки. – 2013. – №2 (30). – С. 141–149.
5. Ковтун О. А. Фінансова поведінка домогосподарств: сутність, структура та класифікація / О. А. Ковтун // Бізнес Інформ. – 2013. – № 9. – С. 280 – 286.
6. Екшембьев Р. С. Персональные финансы в финансовой системе государства [текст] ; [под ред. В. А. Слепова]. – М.: Магистр, 2008. – 302 с.
7. Шумська С. С. Фінансовий потенціал України: методологія визначення та оцінки / Шумська С. С. // Фінанси України. – 2007. – № 5. – С. 55–64.
8. Вдовиченко А. М. Фінансовий потенціал населення в умовах інноваційного розвитку економіки України : дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / А. М. Вдовиченко. – Ірпінь, 2010. – 266 с.

Висновки. Таким чином, з метою об'єктивного формування, обліку, аналізу, контролю та підвищення ефективності функціонування сукупного фінансового потенціалу країни запропонована його науково обґрунтована класифікація, що дозволить отримувати об'єктивну інформацію.

Розгляд різних характеристик і ознак, які притаманні сукупному фінансовому потенціалу країни, дозволив сформувати його розширену класифікацію. Головною особливістю наведеної класифікації є її узагальнюючий характер, який дозволяє зрозуміти, підкреслити та розкрити ключові характеристики сутності й функції сукупного фінансового потенціалу країни, його ролі та місця в економіці країни навіть за різноплановості та багатоаспектності складових зазначеної категорії.

Вважаємо, що в подальшому варто розвивати такий напрям наукових досліджень як формування та функціонування сукупного фінансового потенціалу країни з урахуванням наведеної класифікації. Іншими словами, можливе подальше використання класифікації задля обґрунтування управлінських рішень на основі використання результатів досліджень. Подальше вивчення сукупного фінансового потенціалу країни, а також методичних підходів до його формування та функціонування може не тільки збагатити економічну теорію, але й сприяти на практиці формуванню міцного сукупного фінансового потенціалу країни, повна реалізація якого здатна підвищити ефективність економіки країни, а також діяльності його складових і забезпечити їм розвиток.

REFERENCES

- Ekshembiev, R. S. Personalnye finansy v finansovoy sisteme gosudarstva [Personal Finance in the financial system of the state]. Moscow: Magistr, 2008.
- Konovchenko, V. V. "Biudzhetynyi potentsial derzhavy: sutnist ta pryncypy formuvannia" [Fiscal capacity of the state: the nature and principles of formation]. Finansovyi potentsial sub'ektiv hospodariuvannia iak chynnyk staloho rozvytku rynkovoї ekonomiky. Kharkiv; 2013. 275-278.
- Komaretska, P. V. "Upravlinnia finansovym potentsialom pidpriemstv" [Managing the financial potential of the company]. avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : spets. 08. 06. 01, 2006.
- Kovtun, O. A. "Finanova povedinka domohospodarstv: sutnist, struktura ta klasyfikatsiia" [The financial behavior of households: the nature, structure and classification]. Biznes Inform, no. 9 (2013): 280-286.
- Komaretska, P. V. "Upravlinnia finansovym potentsialom pidpriemstv" [Managing the financial potential of the company]. dys. ... kand. ekon. nauk : spets. 08.06. 01, 2007.
- Mironova, L. O., and Moiseienko, O. V. "Finansovyi potentsial reghonu: teoretychnyi aspekt" [The financial potential of the region: theoretical aspects]. Visnyk DDFa: Ekonomichni nauky, no. 2 (30) (2013): 141-149.
- Shumska, S. S. "Finansovyi potentsial Ukrainy: metodolohiia vyznachennia ta otsinky" [The financial potential of Ukraine: methodology and evaluation]. Finansy Ukrainy, no. 5 (2007): 55-64.
- Vdovychenko, A. M. "Finansovyi potentsial naselennia v umovakh innovatsiinoho rozvytku ekonomiky Ukrainy" [The financial capacity of the population in terms of innovative development of Ukraine]. dys. ... kand. ekon. nauk : spets. 08. 00. 08, 2010.